

BÁRÁNY TAMÁS:

B Ū C S Ū

— FILMNOVELLA —

Te mondd, csöndesebb hely nincs az egész városban? Nahisz! De akkor hajolj közelebb, nem akarok kiabálni. Semmi szükségem arra, hogy itt is az egész város rólam beszéljen, abból elegendő volt Szegen. Eppen az elől menekültem, pedig nem volt könnyű, év közben, elhíhated! De addig talpaltam, amíg megcsinálták az áthelyezést. Hogy mért? Persze... Hát várj csak, akkor az elején kezdem. Kisasszony, kérek még egy szimplát, de rövid legyen, ha nem felejtí el. Köszönöm.

Nézd, én nem akarom szépíteni a dolgot, biztosan bennem is volt hiba. Mit tudom én, talán többet kellett volna törődni Zolival, megbeszélni vele a problémáit, nagy pével, ismered a férfiakat, okyanok mind, akár a gyerekek. Kell nekik az ilyesmi. No, dehát édes fiam, nekem is megvoltak a magam gondjai, három osztályban tanítottam magyart meg történelmet és osztályfőnök voltam a nyolcadikban. Te aztán igazán tudod, mi minden van azokkal a kamaszlányokkal. Dehát hiába, mégis csak több időt kellett volna szakítanom Zolinak, ma már tudom.

Legkésebb akkor kellett volna fölfigyelnem, amikor kezdett elmaradozni esténként. Dehát tudod, milyen jó bolondok vagyunk mi, asszonyok, amíg nincs tapló a fölkünkben: elhiszünk mi mindent. Én is készpénznek vettem, hogy különórázik, meg hogy műsoros estekre készül. Amikor aztán innen is, onnan is szóltak, hogy Iluskám, hát mért nem nézel az urad után, már későn volt. Akár hiszed, akár nem, amíg az ember egyszer meg nem égette magát, csakugyan legutolsóznak tudja meg, hogy róka jár a szólejében. Így mondják, ugye? Azért az jól esett, hogy a város így mellém állt.

Nem szaporítom, nincs értelme. Nem is szeretek visszaemlékezni ezekre az időkre. Elég az hozzá, mire kinyílt a szemem, Zoli már elém is állt, hogy váljunk el, Iluskám, légy okos, beleszerettem egy nőbe. Nőbe? Egy kis vacakba, fiam, akiből éppen tizenkettő tesz ki egy tucatot. A lába vastag, az orra krumpli, dehát húsz éves... Mit csináljunk? Nem tudom felvenni vele a versenyt harminc éves fejjel, ezzel tisztában voltam. Akkor hát? Itt fejet kell hajtani, láttam. Okos enged. Zoli azt mondta, válni akar, hát váljunk. Zoli azt mondta, osszuk meg a lakást, mert nincs hová vinnie a nőt. Hát osszuk meg! Mindenre csak bólintottam. Sose szerettem a vitákat, ismered, de most különösen gavallér akartam lenni. Csak lássa, kit rúgott el magától! Köszönöm, kedves kisasszony.

Aztán elváltunk annak rendje s módja szerint, és ők a válás után odaköltöztek a szomszéd szobába. Láttad a lakásukat, egy szál ajtó választotta el az én szobámat az övéktől. Most tudtam meg, mire is vállalkoztam azzal a szerencsétlen, hülye fejemmel! A, nem, nem tudod te azt elképzelni. Hiszen Zolit én még most is úgy szeretem, mint a legelső időkből, sőt azokban a

napokban még tán jobban is, gondolhatod, az örülésig! Es hat lépésnyire tőlem, a szomszéd szobában ünnepelte a mézesheteit...

Semmi, hagy! Nem tehetek róla. Azt hittem, már túl vagyok rajta. De látod, nincs túl rajta az ember. Talán sose lesz túl... Éjszakákon át a számba tömtem a zsebkendőt, hogy meg ne hallják a hangom. Bögtem, fiam! Éjszakákat átsírtam, reggel pedig mosolyogva kellett jóreggelt kívánnom az ifjú párnak... Isten bizony, nem is tudom, honnét veszi az erőt az ember az ilyesméhez?

Talán az hajtott, hogy „megmutassam” neki. Tudom is én ma már, mit akartam megmutatni... Csak arra emlékszem, reggeltől estig ezt hajtogattam: Majd én megmutatom! Majd én megmutatom neki! Hát olyan utolsó vagyok én, akit csak úgy félre lehet dobni, a szekrény sarkába gyűrni, mint a megúnt nyakkendőt? S aztán az újjal az orrom előtt parázézni?! Jaj, fiam, a sértett hiúságnál nincs rettenetesebb.

Komolyan mondom, ekkor háborodtam fel igazában, hogy mit is csinált velem az a gazember. S most értettem meg: az elején tulajdonképp nem is hittem el, hogy csakugyan megteszi, amire készül. Legbelül valahogy azt vártam, hogy egy szép nap átölel, rámnevet, s azt mondja: tréfáltam, kisanya! Hát elhitted, hogy bárkiért is elcsereálnék téged?!

No, de ehelyett, mondom, jöttek a mézesheteik. Azóta sokat töprengtem ezen. Mondd, lehet, hogy a bosszú fűtött, amikor egyszer-egyszer hazakisértem magam tanítás után egy-egy kollégával? Vagy inkább valami kétségbeesett remény, hogy féltékennyé tegyem? Vagy az a téboly, hogy megmutassam neki, kapok én a tiz ujjamra akár százat is helyette? Lehet, fiam, mindez lehet. Az ember tán nyolcvan éves korára sem ismeri meg magát. De mondom, ezen csak azóta tépelődöm, akkor azt se tudtam, mit csinállok, félőriült voltam a féltékenységtől. Hanem csakhamar rádöbentem ám, hogy reménytelen ez a játék. Es veszélyes. Figyelsz?

Egyik este, egy esős napon, éppen az a jóképű énektanár kísért haza, esernyővel, az a titkos Wagner, talán ismered is, Kertainak hívják. Zoltán is éppen akkor bukkant fel a ház előtt, amikor mi a kapuhoz értünk. En azonnal észrevettem, ő is engem. S ekkor, a búcsúzásnál valamivel erősebben szorítottam meg a nagy mezőszegi zeneköltő karját, vehette akár ölelésnek is, aki látta, hogy csak lássa Zoltán is: nem járok én azért magánosan, mint valami bánatos özvegy... A kolléga aztán elindult, s mi együtt mentünk fel Zolival a lépcsőn.

Másnap a tanáriban láttam viszont Kertait, a tízórás szünetben. Elpirult, amikor megpillantott. S mindjárt odalépett mellém. Az ördög tudja, már akkor feltűnt nekem, hogy a mosolyában van valami bizalmaskodás... De ez még semmi. Várjál!

A rákövetkező napon Martényi Kálmán is hosszabban szorongatta a kezem tanítás után, mint addig, s a kis Neszveda, a próbaévesünk is olyan szemeket düllesztett rám a folyosón, hogy ha húsz éves vagyok, hát belebizsereg a hátam közepe.

Te jó isten, tünődtem, mi ütött ezekben?

Aztán rájöttem: Kertainak járt a szája. Még elképzelni is rossz, miket költhetett az rólam! Hogyan? Edes fiam, férfiak. Mind egykutyá. Te, ezek most ébredtek rá, nyilván Kertai szíves közlése nyomán, hogy én szabad nő lettem. Erted? Préda. A kis vígözvegy, akit gyámolítani kell. Aki bánatos és főleg magányos. No, szóval érted...

Harmánc éves vagyok, nyolc éves asszony, és egyszerre azon vettem észre magam, hogy valóságos udvarom van. Ehhez mit szólsz? Reggel értem jöttek, délben hazakísértek. Néha többen is. Mint a dongók, folyton ott zümmögtek körülöttem. Nem mehettek végig úgy az utcán, hogy ne csatlakozott volna hozzám valamelyik kolléga. Aztán már nem is csak a kollégák. A fél város férfinépe, huszonkettőtől ötvenhatig.

Én csak néztem. Tudtam jól, nincs más segítség: úgy kell viselkednem, mint egy áruházas hercegnőnek vagy felszentelt apácának. Hát úgy is viselkedtem, elhíheded! A férfiak szidták, gógösnek neveztek, de továbbra is jöttek. Akkor korábban indultam el hazulról. Kiszimatolták s jöttek. Más-hová mentem ebédelni, elmaradtam a cukrászdából, ahol az egyetlen ítható kávét mérik. Két nap alatt megtaláltak. Esküszöm, lassan ki se mertem tenni a lábam hazulról.

Akkor történt, hogy Zoli szabadságot kapott, s elutaztak, utólagos nász-útra. Kisvárosban persze rögtön híre megy az ilyesminek. No, hát ettől kezdve aztán otthon is hiába maradtam! Egyik délután Márkus csengetett be — Tálás Juci vőlegénye, emlékszel rájuk —, hogy megbeszéljük a tanmenetet. Másnap Bolla jött fel. Iluska, csak arról a Barabás kislányról akarok magá-
val beszélni... Harmadnap Krenner. Szépasszony, nincs véletlenül egy Szerb Antal Irodalomtörténete?... És így tovább. És udvariasnak kellett lenni, és mosolyogni kellett. Amikor pedig ordítani szerettem volna a megaláztatástól. Hát minek néznek ezek engem? Mégis?!

De ez még mind semmi, szívem, ettől én még ma is ott ülnek Mezőszegen. Hanem hát az asszonyok! Igen, az asszonyok.

Először Tálás Juci fordította el a fejét a folyosón. Úgy kezdődött. Aztán Bolláné. Aztán a többi. Már nem is csak a testületben. Mintha én tehettem volna róla, hogy Márkus az utóbbi időben nem sürgette annyira az esküvőt, vagy hogy Bolla nem hordott haza virágot a feleségének...

Es most valami nagyon érdekeset. Te, hát én sose hittem volna, hogy oly nehéz a gyűlölet légkörében élni. Hiszed vagy nem, lélegzetet alig kaptam azokban a napokban, úgy megikrásodott körülöttem a levegő a fojtó gyűl-
lettől. Képzeld el, gyerekkori jóbarátnőim fordultak el, ha meglátják, mintha valami vampír volnék! Ha a tekintet ölni tudna, a tizennyolc és ötven év közti szegi nők pillantása végzett volna velem.

Mondd, hát lehet ezt sokáig állni? Ártatlanul? No ugye. Hát én sem álltam! Kétszer is felutaztam a megyéhez, hogy kisírhjam az áthelyezést ide hozzátok. Azt hiszem, az oktatási osztályon is láthatták rajtam, hogy csak-
ugyan nem bírom ott tovább. Aznap aludtam először nyugodtan, amikor másodjára megigérték a dolgot. S akkor mindjárt csomagolni is kezdtem.

Amikor Zoliék megjöttek Lillafüredről, én már mindennel elkészültem. A holmim táskákban, az üres bútor az előszobában, csak a teherautót várta.

Zoliék alig hittek a szemüknek. Amikor mindent elm-eséltem, Zoli némán kezét csókolta, a kis nőnek pedig könnyes volt a szeme, észrevettem. Ez jól-
esett, megvallom. Aztán még sokáig beszélgettünk. Megtarthatják az esküvőt Juciék, kiáltottam zokogva, s Bolláné is kaphatja megint a virágait! Szegény Zoliék alig győztek csitítani.

No, s másnap már utaztam is. Zoli a hivatalában volt, nem tudott ki-
kísérni az állomásra. Azok a híres férfiak is otthon lapultak... Egyedül Zoli felesége jött ki búcsúztatni, Mezőszeg nevében. Amikor a vonat elindult, még sirt is a kedves. Meg kendőt lobogtatott.

Te, én úgy torkig voltam mindennel, hogy amint a mozdony megindult, legszívesebben hangosan felujjongtam volna. Ha hiszed, ha nem, abban a pillanatban az egész városból egyedül azt a kis nőt fájt a szívem otthagyni.

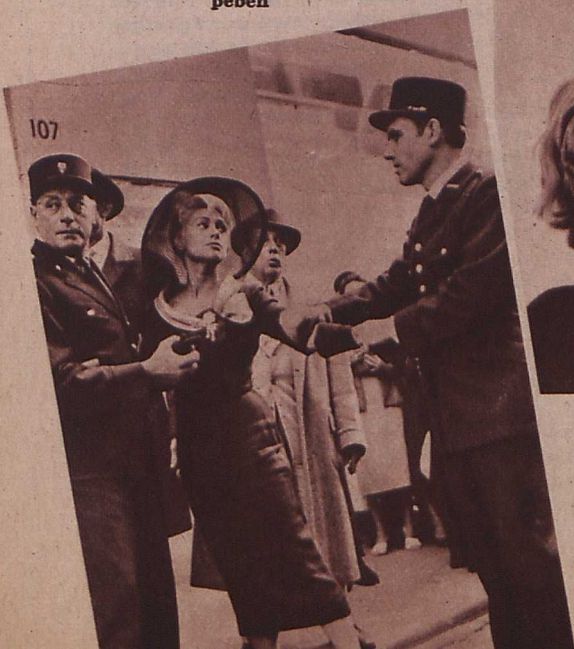
VILÁGHIRADÓ

Audrey Hepburn a »Háború és béke« új amerikai filmváltozatának főszerepében

Szofia Pavlova játssza Anjuta szerepét a »Kommunista« c. szovjet filmben

Jelenet a »Partizánok« c. új bolgár filmalkotásból

Martine Carrolé-t. letartóztatják — a »Nathalie« című francia filmben